ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН **ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ**

Бўстон тумани

2023 йил 28 февраль

Судья: Ж.М.Карабоев

Бўстон туманлараро иктисодий судининг судьяси Ж.Карабоевнинг раислигида, судья ёрдамчиси Ф.Турғуновнинг котиблигида, суд мажлисида Бўстон туман прокуратураси ёрдамчиси, Ж.Орибжонов катнашувида, даъвогар вакили Р.Хатамов (ишочнома асосида)нинг иштирокида даъвогар - Бўстон туман прокуратураси "Сайёра фаввораси" масъулияти чекланган жамияти манфаатида, жавобгар — "Ўн уй тонги" фермер хўжалигига нисбатан карз ва жарима ундириш ҳақидаги даъво аризасини Бўстон туманлараро иктисодий суди биносида ўтказилган очик суд мажлисида кўриб чикиб, куйидагиларни

аниклади:

Бўстон туман прокуратураси "Сайёра фаввораси" масъулияти чекланган жамияти (кейинги ўринларда матнда "Даъвогар" деб атлади) манфаатида, судга даъво ариза билан мурожаат қилиб, "Ўн уй тонги" фермер хўжалиги (кейинги ўринларда матнда "Жавобгар" деб атлади)дан 199 966 745 сўм асосий қарз удиришни сўраган.

Суд мажлисида Бўстон туман прокурори ёрдамчиси даъвони қувватлаб, даъво аризани қаноатлантиришни сўради.

Суд мажлисида даъвогар вакили кўрсатма бериб, жавобгар билан тузилган шартномага асосан даъвогар томонидан фермер хўжалигида пахта хосилини харид килиш бўйича аванс (бўнак) маблағ ажратилганлигини, амалга оширилган молиялаштириш ишлари амалга оширилган тўловлар бўйича банк айланмалари кўчирмалари билан ўз тасдиғини топишини, шартномага асосан жавобгар пахта хом ашёси топшириш мажбуриятини олганлигини, 26,2 гектар ер майдонидан 81,2 тонна пахта хом ашёси етиштириб топшириш белгиланганлигини, жавобгар хўжалик томонидан 93,6 тонна пахта топшириб, режадан ортик бажарганлигини, хўжаликка пахта етиштириш учун 815 155 940 сўм аванс (бўнак) ажратилганлигини, натижада жавобгарнинг даъвогар олдидаги молиялаштириш ишлари бўйича карздорлиги солиштирма далолатномага кўра 199 966 745 сўмни ташкил

этишини билдириб, жавобгардан даъвогар фойдасига 199 966 745 сўм асосий қарз ундиришни сўраб тушунтириш берди.

Жавобгар суд мажлиси вақти ва жойи тўғрисида белгиланган тартибда хабардор этилган. Бироқ унинг вакили суд мажлисига келмади ва низо юзасидан эътирозларини билдирмади.

Ўзбекистон Республикаси иқтисодий процессуал кодекси (кейинги ўринларда матнда "ИПК" деб аталади) 170-моддаси учинчи қисмига асосан иш муҳокамасининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган жавобгар, учинчи шахслар суд мажлисига келмаса, низо уларнинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкин.

Шу сабабли суд иктисодий ишни жавобгар вакили иштирокисиз кўриб чикишни лозим топди.

Суд ишдаги мавжуд хужжатларини ўрганиб чиқиб, даъвогар вакилининг тушунтиришини тинглаб, қуйидаги асосларга кўра даъво талабларини қаноатлантиришни лозим топади.

Ишдаги мавжуд хужжатлардан аниқланишича, «Сайёра фаввораси» масъулияти чекланган жамияти ва "Ўн уй тонги" фермер хўжалиги ўртасида 2023 йил 03 мартда 72-сонли пахта хом ашёси ва уруғлик пахта харид қилиш бўйича контрактация шартнома (кейинги ўринларда матнда "Шартнома" деб юритилади) тузилган.

Тарафлар ўртасида тузилган шартнома шартларига кўра, жавобгар даъвогарга 26,2 гектар ер майдонида 81,2 тонна пахта хом ашёсини етказиб бериш мажбуриятини олган.

Бироқ, жавобгар 93,6 тонна пахта топшириб, белгиланган режадан ортиқ бажарган.

Даъвогар судга жавобгар томонидан пахта етиштириш учун етказиб берилган махсулот ва тўловларни қоплаш чораси кўрилмаганлиги натижасида вужудга келганлиги важи билан 199 966 745 сўм асосий қарз ундириш юзасидан даъво ариза билан мурожаат этган.

Шартноманинг 2.2 "ë" бандида хўжалик шартномавий мажбуриятлар бажарилмаган ҳолатларда харидорга тўланган маблағлар бўйича қарздорликни қоплаб бериш мажбуриятини олган.

Иш хужжатларига кўра жавобгар жами 815 155 940 сўм микдорида маблағ ва минерал ўғитлар, ёқилғи мойлаш махсулотлари, уруғлик чигит ва бошқа керакли махсулотлар етказиб берилган ҳамда турли мақсадлар учун пул маблағлари ўтказиб берилган бўлиб, жавобгар томонидан шартнома шартларига асосан қўшимча хизмат ва топширилган 93,6 тонна пахта хомашёси учун чегирмаларни айрилган ҳолда 615189195 сўмлик махсулот

топширилган. Бунинг натижасида даъвогар томонидан берилган ҳамда амалга оширилган тўловларини тўлик ундириб олиш имкони мавжуд бўлмаган ҳолда 199 966 745 сўм қарздорлик вужудга келган.

Даъвогар мавжуд қарздорликни ихтиёрий тўлаб бериш юзасидан почта алоқа хизмати орқали талабномани жавобгарга юборган, бирок талабнома жавобгар томонидан оқибатсиз қолдирилган.

Ўзбекистон Республикаси Фукаролик Кодекси (кейинги ўринларда матнда "ФК" деб юритилади) 8, 234-моддасига кўра мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

ФКнинг 466-моддасига кўра, қишлоқ хўжалиги махсулотини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқарилган) қишлоқ хўжалиги махсулотини тайёрловчига контрактация шартномасида назарда тутилган микдор ва ассортиментда топшириши шарт.

199 966 745 сўм қарздорликни мавжудлиги ишдаги мавжуд хисобварақфактура, солиштирма далолатнома, банк айланма маблағлари бўйича маълумотнома ва бошқа хужжатлар билан ўз тасдиғини топади.

Юқоридагиларга асосан суд 199 966 745 сўм асосий қарздорликни ундиришни лозим топади.

ИПКнинг 118-моддаси 1-қисмига кўра суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Суд давлат божи тўловини тарафлар ўртасида таксимлаш масаласини мухокама этиб, жавобгардан Республикаси бюджетига 3 999 335 сўм давлат божи даъвогар фойдасига 34 000 сўм почта харажатини ундиришни лозим топади.

Бинобарин суд, ИПКнинг 118, 170, 176, 177, 179, 180-моддаларига асосланиб

карор килади:

Даъво ариза қаноатлантирилсин.

"Ўн уй тонги" фермер хўжалиги хисобидан "Сайёра фаввораси" масъулияти чекланган жамияти фойдасига 199 966 745 сўм асосий қарз ва 34 000 сўм почта харажати ундирилсин.

"Ўн уй тонги" фермер хўжалиги хисобидан Республикаси бюджетига 3 999 335 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргандан сўнг ижро варақаси берилсин.

Хал қилув қароридан норози томон бир ой муддат ичида шу суд орқали Андижон вилоят судига апелляция тартибида шикоят келтириши мумкин.

Раислик қилувчи

Ж.Карабоев

